

TALEPAPIR

DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Samråd i Folketingets Uddannelsesudvalg
Titel	Spørgsmål AC: Hvad kan ministeren oplyse om ministeriets handleplaner, samarbejde med andre myndigheder, information til forældre og andre pårørende til studerende i forbindelse med et skoleskyderi, og hvilke overvejelser og lignende har ministeriet gjort sig i forbindelse med arbejdet vedrørende et måske kommende skoleskyderi og lignende voldsomme episoder i uddannelsessektoren?
Målgruppe	Folketingets Uddannelsesudvalg
Arrangør	Folketingets Uddannelsesudvalg
Taletid	5-10 minutter
Tid og sted	Tirsdag d. 10. marts 2009, kl. 14 i Folketinget lokale 2-078

Disposition

1. Indledning
2. Svar på samrådsspørgsmål AC

1. Indledning

- Kristeligt Dagblad bragte d. 26. januar 2009 en artikel, hvor i der blev efterspurgte en national indsats mod skoleskyderier. Uddannelsesudvalget har i den forbindelse bedt mig om at redegøre for ministeriets indsats på området, herunder de overvejelser jeg har gjort mig i forhold til en aktuel risiko for et skoleskyderi i Danmark.
- Jeg kan godt forstå, at de tragiske skoleskyderier, som har fundet sted i Finland, har givet anledning til bekymring blandt flere af landets skoler om, hvorvidt skoleskyderier også kan finde sted i Danmark.
- Jeg deler denne bekymring, og ministeriet reagerede også umiddelbart efter det første skoleskyderi i Finland i 2007, idet ministeriet indhentede lederforeningernes vurdering af risikoen for et skoleskyderi, samt en vurdering af behovet for at udarbejde et kriseberedskab og styrke den forebyggende indsats.
- Som jeg skal komme ind på i det følgende var tilbagemeldingerne fra lederforeningerne på dette tidspunkt blandede.
- Derudover har ministeriet været i tæt kontakt med Rigspolitiet, som har nedsat en arbejdsgruppe, der primært har beskæftiget sig med den politimæssige indsats ved et eventuelt skoleskyderi. Rigspolitiet har færdiggjort deres rapport, men den venter stadig på godkendelse af Rigspolitichefen.
- Endelig har ministeriet i samarbejde med bestyrelses- og lederforeningerne for landets selvejende uddannelsesinstitutioner indledt **en møderække**, hvor sikkerheden og kriseberedskabet på landets uddannelsesinstitutioner bliver diskuteret, herunder spørgsmålet om skoleskyderier. I møderækken deltager repræsentanter fra Justitsministeriet, Rigspolitiet, Kommunernes Landsforening samt Dansk Center for Undervisningsmiljø.

De spørgsmål, der drøftes, omhandler blandt andet:

- Hvilket kriseberedskab til håndtering af et eventuelt skoleskyderi skal der være på skolerne?

- Er der behov for et tættere decentralt samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner og politi, hvor der udveksles oplysninger bl.a. om kriseberedskaber, og elever der udviser bekymrende adfærdsændringer?
- Kan den forebyggende indsats styrkes?
- Det forventes, at møderækken er afsluttet indenfor det første halve år af 2009, og at blandt andet Dansk Center for Undervisningsmiljø vil formidle de anbefalinger, som møderne fører med sig til alle landets skoler gennem deres vejledningsindsats overfor uddannelsesinstitutionerne.
- Det er i den forbindelse væsentligt at være opmærksom på, **at institutionerne allerede med den nuværende lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø er forpligtet til at sikre, at der foreligger forebyggelses- og beredskabsplaner for mulige ulykkesrisici.**

2. Svar på samrådsspørgsmål AC: Hvad kan ministeren oplyse om ministeriets handleplaner, samarbejde med andre myndigheder, information til forældre og andre pårørende til studerende i forbindelse med et skoleskyderi, og hvilke overvejelser og lignende har ministeriet gjort sig i forbindelse med arbejdet vedrørende et måske kommende skoleskyderi og lignende voldsomme episoder i uddannelsessektoren?

- Uddannelsesudvalget har blandt andet bedt mig om at redegøre for ministeriets handleplaner i forbindelse med et eventuelt skoleskyderi i uddannelsessektoren, og hvilke overvejelser ministeriet har gjort sig i forbindelse med arbejdet med skoleskyderier.
- Som jeg nævnte indledningsvist, så findes der allerede relevant lovgivning på området. Det fremgår således af § 1 i Lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø, at **alle elever har ret til et godt undervisningsmiljø**, således at undervisningen kan **foregå sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.**
- Det er den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvar for uddannelsesstedet, der skal sørge for, at dette krav opfyldes.

- Og Uddannelsesstedets ledelse skal også sørge for, at der udarbejdes **en skriftlig undervisningsmiljøvurdering af sikkerheds- og sundhedsforholdene** samt af forholdene vedrørende det psykiske og æstetiske miljø på uddannelsesstedet. Undervisningsmiljøvurderingen skal være tilgængelig for elever, studerende og andre interesserede.
- Det er Dansk Center for Undervisningsmiljø, der rådgiver og vejleder elever og uddannelsessteder i undervisningsmiljøspørgsmål. I deres seneste vejledning om undervisningsmiljøvurderinger understreges det også blandt andet, at det er væsentligt både at få vurderet det psykiske undervisningsmiljø og de fysiske rammer for undervisningen, herunder sikkerhedsforhold og ulykkesrisici.
- Jeg ser derfor Dansk Center for Undervisningsmiljø som en vigtig aktør i forhold til at fastholde og skærpe institutionernes fokus på sikkerheden på skolerne, herunder en eventuel risiko for skoleskyderier.
- Det er samtidigt vigtigt at påpege, at **skoleskyderier** forekommer **meget sjældent** i nordisk sammenhæng. I Danmark har vi kun oplevet én enkelt episode med et skoleskyderi, nemlig i 1994, hvor en mand skød to studerende i en kantine på Århus Universitet.
- Det har samtidigt været lederforeningernes vurdering, at risikoen for et skoleskyderi er meget lav i Danmark, hvilket blandt andet var baggrunden for, at lederforeningerne i 2008 ikke generelt har efterspurgt en øget indsats på området.
- Hvad der også tillægges vægt er imidlertid, at for meget fokus på risikoen skaber utryghed i sektoren og kan i værste fald være med til at inspirere uligevægtige unge til at begå et skoleskyderi for at komme i mediernes søgelys.
- Det er derfor et emne, der skal behandles med varsomhed i en meget tæt dialog med de implicerede, og uden at medierne kører i selvsving over emnet.
- Alle er således enige om diskretionshensynet og om, at en indførelse af amerikanske tilstande med overvågningskameraer, bevæbnede vagter og metaldetektorer vil være uhensigtsmæssigt og en voldsom overreaktion.
- Ministeriet har derimod vurderet, at der er et behov for en **tæt dialog** med institutionerne, så vi er helt sikre på, at institutionerne har de redskaber, de har brug for, til at opfylde elevernes ret til et godt undervisningsmiljø, og til at undervisningen kan foregå sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Dette initiativ bakkes bredt op af lederforeningerne, KL og af Rigspolitiet.
- Ministeriet har allerede afholdt to møder med lederforeningerne. På det første møde var fokus at samle op på viden og erfaringer på området.

- Ministeriet havde bl.a. spurgt flere uddannelsesinstitutioner om, hvordan de har indrettet deres kriseberedskab.
- Som det har været fremme i medierne, har Niels Brock handelsgymnasium på eget initiativ udarbejdet en instruks, der forholder sig til, hvad der skal ske, hvis personer med skydevåben trænger ind på skolen. Der er tale om en meget enkel fempunktsplan, som hænger på kontoret og lærerværelset. De fem punkter er følgende:
 - Underret alle omkring dig om truslen
 - Alarmér politi på 1-1-2
 - Gå ind i nærmeste lokale og lås døren
 - Placér jer, så I ikke er synlige fra gange og lignende
 - Forbliv i lokalet indtil enten en kendt person eller politiet kalder jer ud
- På samme møde orienterede Rigspolitiet ligeledes om sit arbejde med skoleskyderier, som især har været fokuseret på den politimæssige indsats på området, og de uddannelses- og sikkerhedsmæssige risici, som dette indebærer.
- Endelig orienterede Dansk Center for Undervisningsmiljø om deres rolle som central rådgiver på undervisningsmiljøområdet, samt om at de i løbet af 2009 vil udarbejde en revideret vejledning om undervisningsmiljøvurderinger, hvor det vil være relevant at indarbejde anbefalinger vedrørende risici for et skoleskyderi.
- Med baggrund i den vidensopsamling og erfaringsudveksling, som fandt sted på det første møde, bad ministeriet lederforeningerne om at udarbejde et notat, hvor de redegør for deres overvejelser omkring et kriseberedskab, herunder hvilke redskaber, de efterspørger, for at sikre et sikkert undervisningsmiljø.
- De indsendte notater viser, at lederforeningerne og KL støtter op om, at der udarbejdes nogle fælles anbefalinger til, hvordan uddannelsesinstitutionerne kan styrke den forebyggende indsats, udmønte et kriseberedskab og styrke det lokale samarbejde mellem skoler, politi og myndigheder.
- Det vægtes også, at anbefalingerne til et kriseberedskab skal være på et generelt niveau, således at kriseberedskabet kan håndtere forskellige former for ulykkes- og sikkerhedsrisici, og at det er den enkelte institution, som udmønter det konkrete kriseberedskab.
- Endvidere viser tilbagemeldingerne, at uddannelsesinstitutionerne ikke ønsker, at skoleskyderier får et for stort fokus, bl.a. fordi undervisningsmiljøet i Dan-

mark i udgangspunktet opfattes som sikkert, og eleverne bør derfor også kunne føle, at de trygt kan gå i skole.

- Tilbagemeldingerne fra lederforeninger blev diskuteret på et fælles møde den 5 marts 2009, og alle gav deres opbakning til, at der nedsættes to arbejdsgrupper med hver deres fokusområde.
- Den første arbejdsgruppe skal se på den forebyggende indsats overfor udviklingen af voldelig og ekstrem adfærd. Lederforeningerne er enige om, at der allerede er et stort fokus på elevens trivsel i den danske uddannelsessektor, men at sektoren kan have gavn af mere vejledning omkring, hvordan man f.eks. kan identificere og håndtere bekymrende adfærdsændringer.
- Den anden arbejdsgruppe skal give nogle anbefalinger til, hvordan institutionerne kan udmønte et kriseberedskab, der angiver nogle enkle retningslinjer for hensigtsmæssig adfærd i en krisesituation, og hvilke forhold uddannelsesinstitutioner bør tage højde for.
- Det kan f.eks. være, hvem der har ansvaret for at kontakte politiet, og hvordan der alarmeres til ansatte og elever om, at der er sket et gasudslip, eller at en farlig bevæbnet person er trængt ind på skolen.
- Derudover skal den anden arbejdsgruppe også se på, hvordan uddannelsesinstitutionerne efter en eventuel ulykke eller bevæbnet overfald håndterer pressen og sikrer den nødvendige krisehjælp til ansatte, elever og pårørende.
- Arbejdsgrupperne skal aflevere deres anbefalinger i maj, hvorefter der tages stilling til dem i starten af juni.
- Det er min klare opfattelse, at vi gennem den tætte dialog med lederforeningerne, Rigspolitiet, KL, Justitsministeriet og Dansk Center for Undervisningsmiljø både får **en helhedsorienteret og praksisnær tilgang til spørgsmålet om skoleskyderier**.
- Alle involverede parter har udtrykt tilfredshed med samarbejdet og med ministeriets initiativer på området.
- Det vigtigste er i den forbindelse, at institutionerne til hver en tid, har de redskaber og den vejledning, de har brug for, til at sikre det, vi har lovgivet om: Nemlig elevernes **ret til et godt undervisningsmiljø**, således at undervisningen kan foregå sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuld forsvarligt.